

12. Volkov S.N. Otsenyvanye kredytnoho ryska: teoretyko-veroyatnostnye podkhody. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.finances.kiev.ua/theory/Obschye_voprosy/Otsenyvanye_kre.ht ml

13. Denysenko. Kredytuvannya ta ryzyky: Navchal'nyy posibnyk.- K.: "Vydavnychy dim "Profesional", 2008.-480 s.

16. Synky Dzh. ml. Upravlenye fynansamy v kommercheskykh bankakh / Per. s anhl. – M.: Catallaxy, 1994.

17. Pro poriyadok formuvannya ta vykorystannya bankamy Ukrainy rezerviv dlya vidshkoduвання mozhlyvykh vtrat za aktyvnymy bankiv'skymy operatsiyamy [Elektronnyy resurs]: polozhennya, zatverdzhene Postanovoyu Pravilnnya NBU vid 25.01.2012 # 23. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

Рецензент: Балджи М.Д., д.е.н., професор, зав. каф. економіки та управління національним господарством Одеського національного економічного університету

30.03.2016

УДК 656.2.078

Верхоглядова Наталя, Кононова Олександра
**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БУДІВЕЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВА**

Інформаційна база даних управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства формується на основі інформації, отриманої з джерел внутрішнього та зовнішнього походження.

На основі сформованої інформаційної бази управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства визначаються показники, що характеризують результативність господарської діяльності цього підприємства і порівняно з середньогалузевою результативністю господарської діяльності будівельних підприємств дають змогу визначити рівень оперативної та стратегічної конкурентоспроможності. В інформаційній базі даних міститься також

інформація про внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на оперативну та стратегічну конкурентоспроможність.

В статті розкрити сутність інформаційної бази управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства, розглянуто та удосконалено процес формування інформаційної бази управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства, що дозволяє забезпечити обґрунтованість управлінських рішень з її підвищення у ринковому середовищі.

Ключові слова: інформаційна база, інформаційне забезпечення, джерела інформації, управління, будівельне підприємство, конкурентоспроможність підприємства.

Верхоглядова Наталья, Кононова Александра
**ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ СТРОИТЕЛЬНОГО
ПРЕДПРИЯТИЯ**

Информационная база данных управления конкурентоспособностью строительного предприятия формируется на основе информации, полученной из источников внутреннего и внешнего происхождения.

На основе сформированной информационной базы управления конкурентоспособностью строительного предприятия определяются показатели, характеризующие результативность хозяйственной деятельности этого предприятия и по сравнению с среднеотраслевой результативностью хозяйственной деятельности строительных предприятий позволяют определить уровень оперативной и стратегической конкурентоспособности. В информационной базе данных содержится информация о внутренних и внешних факторах, влияющих на оперативную и стратегическую конкурентоспособность.

В статье раскрыта сущность информационной базы управления конкурентоспособностью строительного предприятия, рассмотрен и усовершенствован процесс формирования информационной базы управления конкурентоспособностью строительного предприятия, который позволяет обеспечить обоснованность управленческих решений по ее повышению в рыночной среде.

Ключевые слова: информационная база, информационное обеспечение, источники информации, управление, конкурентоспособность

предприятия, строительное предприятие.

Verhohlyadova Natalia, Kononova Oleksandra
**INFORMATIVE SUPPORT TO MANAGE THE
COMPETITIVENESS OF CONSTRUCTION ENTERPRISES**

The database of the competitiveness of the following construction enterprises was created on the basis of information, received from internal and external sources.

On the basis of the generated competitiveness databases of constructions enterprises, indications, which characterize the performance of the economic activity of the enterprise, are determined in comparison to the industry's average productivity of the economic activities and allow to determine the level of operational and strategic competitiveness of the company.

The article reveals the essence of competitiveness management databases of construction enterprises refines and reviews the formulation process of competitiveness management databases of construction enterprises, which ensures the validity of management decisions in its advanced market environment

Keywords: database, informative support, sources of information, management, competitiveness of the enterprise, construction enterprise

Постановка проблеми. Останнім часом особливо актуальні проблеми, що виникають при аналізі альтернативних рішень в процесі управління складними виробничими об'єктами є питання управління конкурентоспроможністю. Практика показує, що витрати на здійснення управлінської діяльності безперервно збільшуються, а наслідки невдалих рішень стають дедалі відчутнішими. Сучасні ринкові відносини, що впливають на господарську діяльність підприємств, обумовлюють необхідність вирішення проблем, пов'язаних з підвищенням якості управління конкурентоспроможністю підприємства.

У ринкових умовах для організації ефективного управління конкурентоспроможністю вже недостатньо тільки здорового глузду і досвіду керівників, необхідно масштабне залучення сучасних засобів аналізу великих обсягів інформації, моделювання та комп'ютеризації процесів управління. Організація управління конкурентоспроможністю

повинна сприяти не тільки зростанню ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства і стимулюванню економії всіх видів ресурсів на основі їх ефективного використання, а й всебічному задоволенню потреб споживачів.

Отже, управління конкурентоспроможністю має бути однією з основних задач на сучасному будівельному підприємстві. Прийняття рішень в сфері підвищення конкурентоспроможності підприємства базується на процесах управління, що є, по суті, інформаційними процесами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основи конкурентоспроможності підприємств закладені у фундаментальних працях класиків економічної теорії Р. Акоффа, І. Ансоффа, П. Друкера, Ф. Котлера, К. Келлера, Ж. Ламбена, А. Маршалла, Дж. Мілля, Ф. Моріса, М. Портера, Д. Ріккардо, Дж. Робінсона, Г. Саймона, П. Самуельсона, А. Сміта, А. Стрікленда, А. Томпсона, Ф. Хайека, Ф. Хедоурі, Дж. Хікса, Д. Хейя, Э. Чемберлена, К. Ерроу та інших.

Серед закордонних дослідників слід відзначити вагомий напрацювання в галузі конкурентоспроможності Г. Азоева, Ю. Аніскіна, В. Андреева, Н. Войтоловського, М. Гельвановського, Н. Герчикової, А. Градова, І. Данілова, М. Долінську, П. Зав'ялова, М. Круглова, М. Книша, А. Літвиненка, Н. Моїсєєву, Т. Салімову, С. Светунькова, І. Спіридонова, Р. Тіхонова, Р. Фатхутдінова, І. Чепурного, А. Юданова, Н. Яшина та інших.

Важливими в цьому напрямку є дослідження вітчизняних вчених, таких як О. Базилюк, М. Белопольський, Н. Верхоглядова, А. Воронкова, Б. Губський, О. Дацій, В. Дікань, А. Дударь, Ю. Іванов, В. Корінев, В. Коршунов, Л. Очеретько, І. Пасічник, Н. Писаренко, В. Савченко, М. Чорна та інші.

Постановка завдання. З вищевикладеного випливає, що правильність і цінність управлінських рішень значною мірою залежить від інформаційного забезпечення. Процес управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства, як і будь-який інший процес управління, має розпочинатися зі стадії визначення цілей управління. Така ціль може бути сформульована як укріплення конкурентних позицій будівельного підприємства, забезпечення зростання його конкурентоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для здійснення управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства необхідно мати досить значний обсяг інформації стосовно як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Однак, щоб отримати достатньо повну і надійну інформацію, потрібно мати добре продуману концепцію і детальний план збору даних.

В ході розробки плану збору даних потрібно визначитися з багатьох питань щодо видів майбутнього дослідження, яке може бути повним або вибіркоким, одиничним або багаторазовим, одно цільовим або багатоцільовим, а також його форм та інструменти збору даних. Крім того, необхідно вирішити, що може служити джерелом інформації - вже наявний матеріал або новий збір даних. На даному етапі дослідження необхідно також вказати необхідний час і вартість пропонованого дослідження, що необхідно менеджеру для прийняття рішення про проведення дослідження і вирішення організаційних питань його проведення. Не можна допускати, щоб зміна кількісних і якісних взаємозв'язків між окремими явищами діяльності виробничого об'єкта, необхідних для управління цією діяльністю, обходилося дорожче, ніж ефект, одержуваний від урахування цих взаємозв'язків в управлінні.

Для отримання інформації використовується безліч методів: опитування, експертний метод, спостереження, експеримент, автоматична реєстрація даних та інші методи. Не виключена і закрита система одержання інформації. Важливо при цьому не допускати порушень законодавства і комерційної етики.

Процес формування інформаційної бази управління конкурентоспроможністю має декілька етапів, які знайшли своє відображення на рис. 1.

На першому етапі здійснюється постановка цілей та завдань в сфері інформаційного забезпечення процесу управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства. Ціль інформаційного забезпечення управління конкурентоспроможністю можна сформулювати як отримання достовірної інформації про показники, що характеризують конкурентоспроможність будівельного підприємства та фактори, які чинять на неї вплив, а також забезпечення доступності цієї інформації в ході управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства.

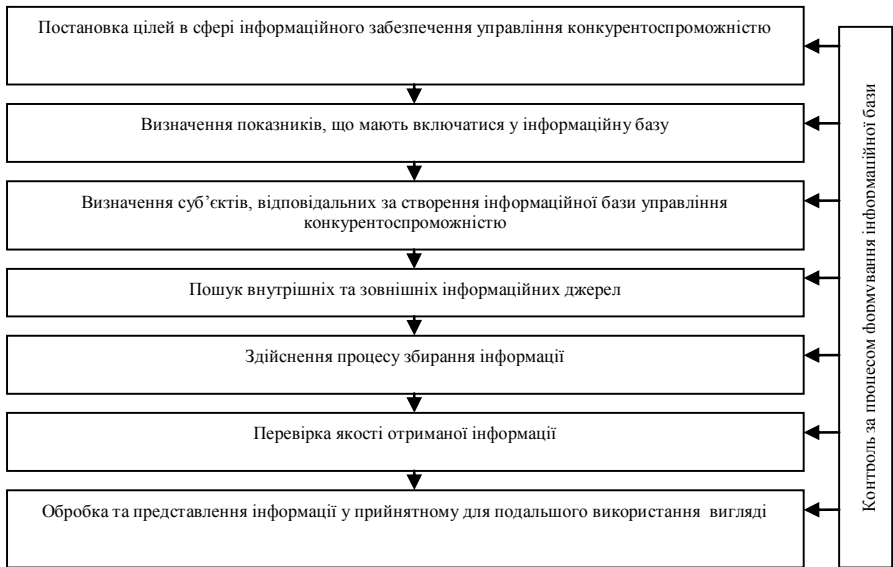

Рис. 1. Етапи створення інформаційної бази управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства (розроблено автором)

На другому етапі відбувається визначення показників, інформація щодо яких має знайти відображення в інформаційній базі управління конкурентоспроможністю. В рамках нашого дослідження такі показники можна розподілити на кілька груп:

- дані щодо вагомості окремих складових конкурентоспроможності та оціночних показників в рамках кожної складової з точки зору оперативної та стратегічної конкурентоспроможності;
- дані щодо рівня та динаміки оціночних показників даного будівельного підприємства в рамках складових конкурентоспроможності;
- дані щодо рівня та динаміки середніх по будівельних підприємствах області оціночних показників;
- дані щодо вагомості впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на конкурентоспроможність будівельного підприємства.

На третьому етапі визначаються суб'єкти формування інформаційної бази, тобто особи, які будуть безпосередньо займатися збиранням необхідної інформації та її переробкою. В рамках цього етапу обов'язково слід визначити конкретних осіб, що нести персональну відповідальність за якісне формування інформаційної бази управління конкурентоспроможністю.

На наступному етапі відбувається пошук внутрішніх та зовнішніх джерел інформації. Структура джерел внутрішньої інформації наведена на рис. 2.

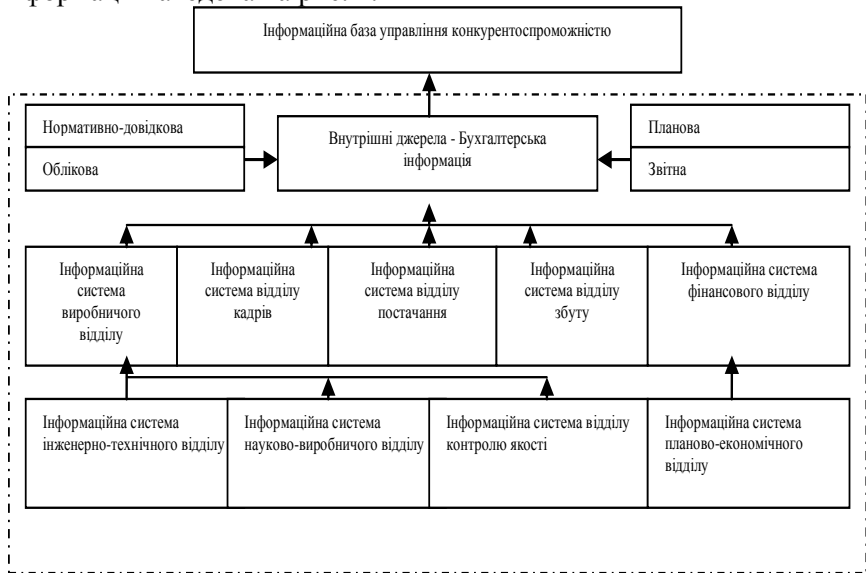

Рис. 2. Структура джерел внутрішньої інформації (розроблено автором)

Що стосується зовнішніх джерел інформації, то вони відрізняються достатньою різноманітністю. Зовнішня інформація надходить в інформаційну базу даних підприємства з різних джерел: періодичної преси; статистичних збірників; презентацій; інформаційних баз даних; рекламних проспектів продукції; мережі Інтернет; електронної пошти; законів і постанов уряду; анкет експертів та інші, а внутрішня інформація є результатом функціонування системи внутрішнього моніторингу, яка забезпечують вирішення завдань бухгалтерського обліку, маркетингових досліджень, технічної підготовки виробництва, управління основним виробництвом, управління матеріально-

технічним постачанням, фінансами, збутом і ін. Зовнішні джерела інформації, необхідної для створення інформаційної бази управління конкурентоспроможністю, наведені на рис. 3.

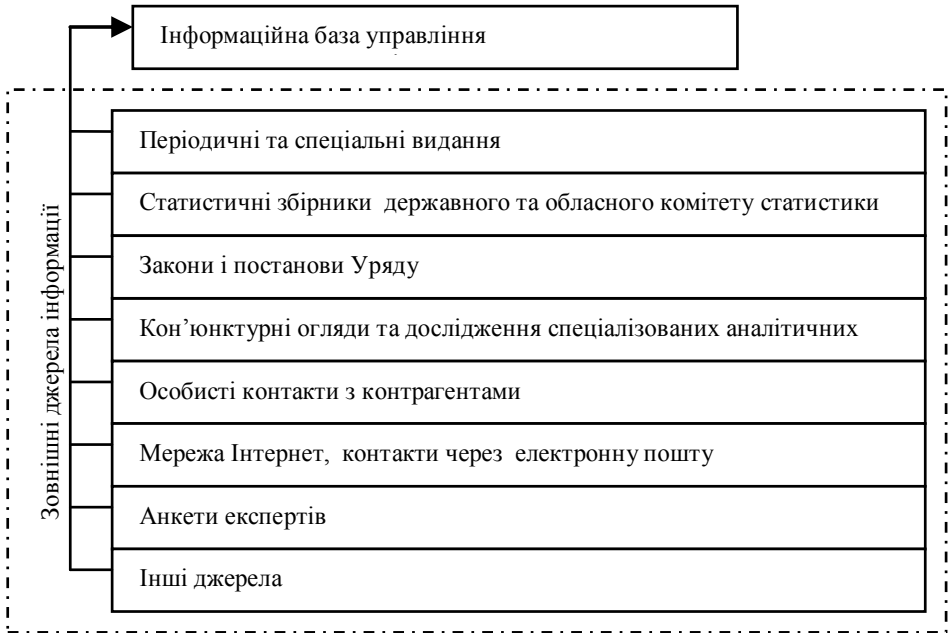

Рис. 3. Зовнішні джерела інформації (розроблено автором)

Наступні етапи передбачають безпосередній процес збирання інформації та перевірку її якісних характеристик. Слід відзначити, що якісною є та інформація, що відповідає вимогам повноти, достовірності та точності, порівнянності даних (за часом, одиницями вимірювання, методиці обчислення тощо), своєчасності та доступності. Лише з дотриманням усіх перерахованих вимог сформована інформаційна база може надати належну та якісну інформаційну підтримку процесу управління конкурентоспроможністю.

На останньому етапі передбачається здійснення обробки отриманої інформації та представлення її у сприятливому для подальшого дослідження та аналізу вигляді. При цьому можуть бути використані наступні функції перетворення даних: узагальнення, концептуалізація, комунікація та екстраполяція. Далі проводиться

статистичний аналіз даних за допомогою дескриптивного, поточного, перспективного аналізів, а також аналізу відмінностей і зв'язків.

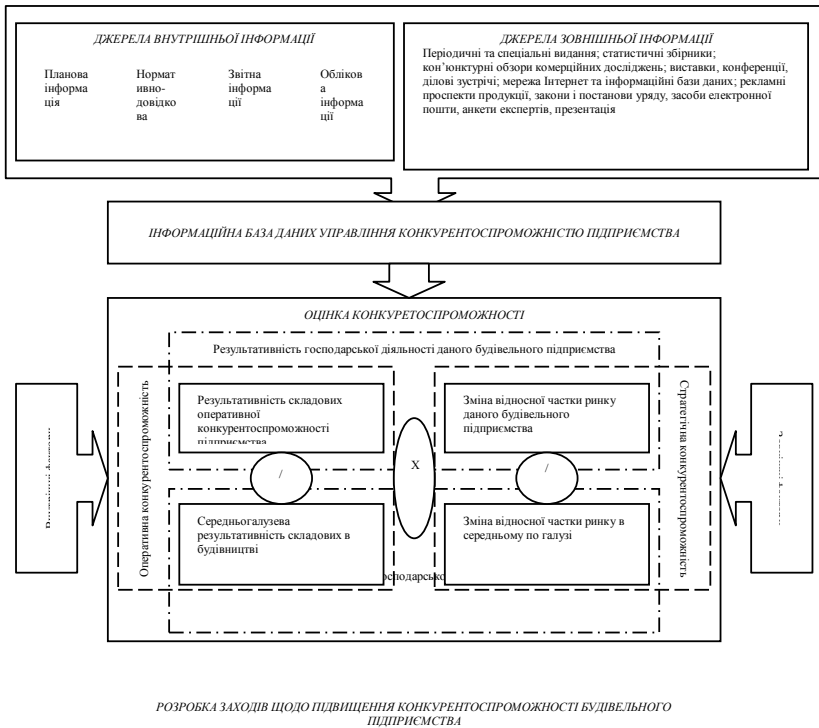

Рис.4. Інформаційне забезпечення управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства (розроблено автором)

Як бачимо з даних рис. 4, інформаційна база даних управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства формується на основі інформації, отриманої з джерел внутрішнього та зовнішнього походження.

Висновки. На основі сформованої інформаційної бази даних управління конкурентоспроможністю будівельного підприємства визначаються показники, які характеризують результативність господарської діяльності даного підприємства і в порівнянні з середньогалузевою результативністю господарської діяльності

будівельних підприємств дають змогу визначити рівень оперативної та стратегічної конкурентоспроможності.

В інформаційній базі даних міститься також інформація про внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на оперативну та стратегічну конкурентоспроможність. На основі визначеного рівня оперативної, стратегічної та загальної конкурентоспроможності, а також з врахуванням внутрішніх та зовнішніх факторів конкурентоспроможності і діє розроблений механізм управління конкурентоспроможністю та розробляються заходи щодо її підвищення.

Література

1. Еременко-Григоренко О.А. Организационно-экономический механизм управления хозяйственной деятельностью предприятия: дисс.канд. экон. наук: 08.06.01 / О.А. Еременко-Григоренко. - НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 1999. – 266 с.

2. Іваненко Б.М. Формування організаційно-економічного механізму функціонування виробничого об'єднання в ринкових умовах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук: 08.06.01 / Б.М. Іваненко. - НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 1997. – 29 с.

3. Скударь Г.М. Системно-целевой подход к управлению конкурентоспособностью крупного акционерного общества: опыт НКМЗ / Г.М. Скударь // Проблемы повышения эффективности функционирования предприятий различных форм собственности. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1999. – С.45-61.

4. Кузьмін О.Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Підручник / О.Є. Кузьмін, Н.І. Горбаль. – Львів: Компакт-ЛВ, 2005. – 304 с.

5. Галелюк М.М. Чинники забезпечення конкурентоспроможності машинобудівного підприємства / М.М. Галелюк, Н.І. Горбаль // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2008. - № 635. – С. 15-21.

6. Піддубний І. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посібник / за ред. І.О. Піддубного. — Х.: ІНЖЕК, 2004. – 264 с.

7. Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика / Н.П. Тарнавська. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570 с.

8. Бондаренко Г. С. Управління конкурентоспроможністю автотранспортного підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.06.02 «Підприємництво, менеджмент та маркетинг» / Г. С. Бондаренко. – Х., 2001. – 19 с.

9. Балабанова Л. В. Управление конкурентоспособностью предприятий на основе маркетинга: [монография] / Л. В. Балабанова, А. В. Кривенко. – Донецк: ДонГУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2004. – 147 с.

10. Савельева Н.А. Управление конкурентоспособностью фирмы; учебник / Н.А. Савельева. – Ростов н/Д : Феникс, 2009. – 382 с.

1. Eremenko-Hryhorenko O.A. Orhanyzatsyonno-ekonomycheskyy mekhanyzm upravlenyya khozyaystvennoy deyatel'nost'yu predpryyatyua: dyss.kand. ekon. nauk: 08.06.01 / O.A. Eremenko-Hryhorenko. - NAN Ukrainy. Yn-t ekonomyky prom-sty. – Donetsk, 1999. – 266 s.

2. Ivanenko B.M. Formuvannya orhanizatsiyno-ekonomichnoho mekhanizmu funktsionuvannya vyrobnychoho ob"yednannya v rynkovykh umovakh: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekon. nauk: 08.06.01 / B.M. Ivanenko. - NAN Ukrayiny. In-t ekonomiky prom-sti. – Donets'k, 1997. – 29 s.

3. Skudar' H.M. Systemno-tselevoy podkhod k upravlenyyu konkurentosposobnost'yu krupnoho aktsyonernoho obshchestva: opyt NKMZ / H.M. Skudar' // Problemy povyshenyya efektyvnosti funktsyonyrovanyua predpryyaty razlychnykh form sobstvennosti. – Donetsk: YЭP NAN Ukrainy, 1999. – S.45-61.

4. Kuz'min O.Ye. Upravlinnya mizhnarodnoyu konkurentospromozhnistyu pidpryyemstva: Pidruchnyk / O.Ye. Kuz'min, N.I. Horbal'. – L'viv: Kompakt-LV, 2005. – 304 s.

5. Halelyuk M.M. Chynnyky zabezpechennya konkurentospromozhnosti mashynobudivnoho pidpryyemstva / M.M. Halelyuk, N.I. Horbal'// Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika». – 2008. - # 635. – S. 15-21.

6. Piddubnyy I. O. Upravlinnya mizhnarodnoyu konkurentospromozhnistyu pidpryyemstva: Navch.posibnyk / za red. I.O. Piddubnoho. — X.: INZhEK, 2004. – 264 s.

7. Tarnavs'ka N. P. Upravlinnya konkurentospromozhnistyu pidpryyemstv: teoriya, metodolohiya, praktyka / N.P. Tarnavs'ka. – Ternopil': Ekonomichna dumka, 2008. – 570 s.

8. Bondarenko H. S. Upravlinnya konkurentospromozhnistyu avtotransportnoho pidpryyemstva: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekonom. nauk: spets. 08.06.02 «Pidpryyemnytstvo, menedzhment ta marketynh» / H. S. Bondarenko. – Kh., 2001. – 19 s.

9. Balabanova L. V. Upravlenye konkurentosposobnost'yu predpryyatyu na osnove marketynha: [monohrafiya] / L. V. Balabanova, A. V. Kryvenko. – Donetsk: DonHUЭТ ум. М. Туhan-Baranovskoho, 2004. – 147 s.

10. Savel'eva N.A. Upravlenye konkurentosposobnost'yu fyрмы; uchebnyk / N.A. Savel'eva. – Rostov n/D : Fenyks, 2009. – 382 s.

Рецензент: Балджи М.Д., д.е.н., професор, зав. каф. економіки та управління національним господарством Одеського національного економічного університету

17.03.2016

УДК 336.71

Галанун Лілія

ДЕПОЗИТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті висвітлено основні тенденції розвитку та сучасний стан ринку депозитних послуг в Україні. Визначено роль та призначення зобов'язань банків у загальному обсягу пасивів. Надано характеристику основних факторів, що мають вплив на процес виконання депозитних операцій вітчизняними банківськими установами. Досліджено структуру депозитного портфеля банківських установ в розрізі валют, а також строків погашення. Проаналізовано динаміку залучення банками коштів фізичних та юридичних осіб, здійснено їх порівняльний аналіз. Обґрунтовано основні концептуальні засади функціональної організації депозитної діяльності банківських установ. Також, в процесі дослідження, визначено основні проблеми ринку депозитних послуг